

OD REDAKCJI

W związku z artykułem dra Stefana Wojciechowskiego pt. "Najstarsza praca polska o torfie", zamieszczonym w nrze 3 naszego Biuletynu z 1958 r., otrzymaliśmy list od Pana mgra inż. Stefana Płuszczyńskiego, adiunkta Katedry Historii Techniki i Nauk Technicznych Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie.

Podajemy poniżej treść listu oraz odpowiedź autora artykułu.

Dotyczy rękopisu J.Mniszcha o torfie

W Bibliotece Głównej Akademii Górniczo-Hutniczej zwrócono moją uwagę na artykuł Pana Stefana Wojciechowskiego w "Biuletynie Biblioteki Uniwersytetu M.Curie-Skłodowskiej", rok VI, nr 3, pt. "Najstarsza praca polska o torfie".

Pragnąłbym dorzucić parę informacji do tego artykułu.

"Bibliografia polska techniczno-przemysłowa" F.Kucharzewskiego, Warszawa 1894, zawiera na s.71 w dziale VII (Górnictwo. Hutnictwo. Wyroby kruszcowe.) m.in. dwie następujące pozycje:

18. Mniszech Józef: Essai sur le tourbes etc. Iverdun 1765, 8° s.32.

28. Mniszech Józef: Uwagi z doświadczenia, czyli opisanie dokładne torfu, którym między wielu innymi pismami publiczna przysądzona jest nagroda w Bernie.

Napisane przez ... Starostę Sanockiego, Towarzysza Ekonomicznej Akademii Berneńskiej, z francuskiego na polski język przełożone. W Warszawie w dr. S.J. 1771, 8° s.46.

W dedykacji podpisany tłumacz F.Bohomolec S.J.

Drugą z tych książek spotykamy również w "Bibliografii piśmiennictwa polskiego z działu matematyki i fizyki oraz ich zastosowań" T.Żebrowskiego, Kraków 1873, na s.431 pod poz.1663.

Zakończenie notatki bibliograficznej brzmi:

"W dedyk.: Hiacyntowi Małachowskiemu podpisał się tłumacz F.Bohomolec S.J. Książka dziś rzadka, in 8° s.46. W mojej bibliotece.

Po zestawieniu powyższych informacji bibliograficznych z tekstem artykułu Pana S. Wojciechowskiego można sądzić, że nabyty przez Bibliotekę Uniwersytetu rękopis stanowi tłumaczenie francuskiego tekstu rozprawy Mniszcha, opublikowanego w 1765 r. Można więc wnioskować, że tłumaczenia tego dokonano pomiędzy rokiem 1765 a 1771, gdyż w tym ostatnim roku przekład polski został już wydrukowany i nie byłoby powodów, by pracę dublować.

Porównanie nabytego rękopisu z drukowanym tekstem tłumaczenia mogłoby wyjaśnić, czy rękopis stanowi brulion lub szkic ostatecznej wersji polskiej.

Na wypadek, gdyby Panowie pragnęli takiego porównania dokonać, a uzyskanie egzemplarza rozprawy z 1771 r. napotkałoby na trudności, mógłbym dodać, że według posiadanych przeze mnie informacji, księgozbiór T. Żebrowskiego, zawierający w swoim czasie tę rozprawę, został zakupiony przez Działyńskiego i następnie wszedł w skład Biblioteki Kórnickiej.

Jak wynika z Bibliografii Kucharzewskiego, omawiana rozprawa jest rzeczywiście najstarszą pracą o torfie napisaną przez Polaka oraz drukowaną po polsku.

Omówione w artykule Pana S. Wojciechowskiego uwagi terminologiczne na rękopisie, dotyczące terminu "ziemia spalista", są interesujące z punktu widzenia słowotwórstwa technicznego.

Rok druku rozprawy naświetla również sprawę, od kogo J. Mniszech mógł otrzymać nominację na starostę sanockiego.

(Mgr inż. Stefan Płuszczewski)

A d i u n k t

Jeszcze o najstarszej pracy polskiej o torfie

Notatka o najstarszej pracy polskiej o torfie, podana w nr 3 naszego Biuletynu, znalazła miły oddźwięk w postaci listu adiunkta Katedry Historii Techniki i Nauk Technicznych Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, p. mgra inż. Stefana Płuszczewskiego. Notatkę opartą wyłącznie na posiadanym przez naszą Bibliotekę rękopisie i nie roszczącą sobie pretensji do wyczerpania postawionego zagadnienia, Pan Płuszczewski uzupełnił danymi bibliogra-